

ΤΟ ΜΠΑΪΡΟΤ

(ΕΚ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΟΥ)

Ὁ Μπαΐροτ εἶνε μικρὰ ἀλλὰ κομψοτάτη τῆς Βαυαρίας πόλις, τὴν ὁποίαν περιέβαλε δι' αἰωνίας δόξης ὁ Βάγνερ, ἀνεγείρας αὐτόθι τὸ πρότυπον θεάτρον του.

Ὁ δαιμόνιος αὐτὸς ἄνθρωπος, ὅστις πλήρη ἔφερεν ἐπανάστασιν εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον, ὁ ἐξ ἴσου φιλόσοφος ποιητὴς καὶ φιλόσοφος μουσικός, ὁ μετὰ βραχὺν ἀγῶνα καταρτίσας πάντα ἐν τῇ μουσικῇ κρατοῦντα νόμον καὶ νέαν ταμὼν ἐν αὐτῇ ὁδόν, ἐφ' ἧς σήμερον τυφλοῖς ὄμμασιν οἱ ἐξέχοντες τῶν μουσουργῶν βαδίζουσιν, ἠθέλησε νὰ ἐπέμῃ καὶ καινοτομήσῃ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ θεάτρου διάταξιν καὶ διασκευὴν. Ὁ ἐμπνευσμένος τοῦ μουσικοῦ κόσμου Μεσσίας ἐπεχείρησε νὰ ἐκδιώξῃ ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς τέχνης τοὺς ἐμπορευομένους αὐτὸν καὶ τὸν καθάρῃ ἀπὸ παντὸς ὑποκριτοῦ καὶ Φαρισαίου. Κάτω λοιπόν, ἀνεψώνισε, τὸ φῶς τὸ ἀποκαλύπτει πρὸ τῶν εὐσδῶν προδουλητῶν τὸς οὐρανίους ὁφθαλμοὺς καὶ ἀλαδαστρίνους ὠμοπλάτας, τὸ σκανδαλίζον τὴν ψυχὴν καὶ ταράττον τὸ πνεῦμα, τὸ μεταβάλλον τὸν οἶκον τῆς τέχνης εἰς οἶκον ἐμπορίου βλεμμάτων καὶ μειδιαμάτων, εἰς οἶκον ἐπιδειξεως καλλονῆς καὶ πολυτελῶν ἀμφιέσεων καὶ κόσμων. Ἐν τῷ σκότειν ἢ εἰρήνῃ, ἢ γαλήνῃ τῆς καρδίας, ἢ ἡρεμίᾳ τοῦ πνεύματος, ἢ κατάνυξιν, ἢ προσήλῳσις εἰς τοὺς οὐρανίους τῆς θεᾶς φθόγγους, ἢ πρὸς αὐτοὺς ἀληθῆς τῆς ψυχῆς ἐπικοινωνία. Κάτω τὰ θεωρεῖα, ἐν τοῖς ὁποίοις τόσοι ἐμφωλεῖσιν πειρασμοί, κάτω ἡ ἀκομψὸς ἐκείνη παράταξις χονδροειδῶν ὀργάνων καὶ χονδροειδετέρων ψυσιγνωμῶν ἢ ὀνομαζομένη ὀρχήστρα. Κάτω ἡ ἀδιακρισία τῶν ἀτελευτήτων ἀναστημάτων, τῆς εὐσαρκίας, τῶν πλίων. Ἀναγεννηθῶ ἢ ἀμφιθεατρικὴ τῶν ἐδρῶν κατάταξις. Τὸ ὄμμα τοῦ θεατοῦ ἄς προσπίπτῃ ἀκωλύτως ἐπὶ τῶν μυστηρίων τῆς ἐμπνεύσεως ἐπὶ τῆς σκηνῆς τελουμένων. Ὅσοι εἰσέρχονται εἰς τὸ θέατρον νὰ εἰσέρχωνται μόνον διὰ τὸ θέατρον. Καὶ οὕτως ἐγένετο.

Τῷ 1872 κατετίθετο ὁ θεμέλιος τοῦ ἐν Μπαΐροτ βαγνερείου θεάτρου, τὸ ὁποῖον τῇ ὑλικῇ ἀρωγῇ τοῦ ἀτυχοῦς βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου Β'. συνετέλειτο μετὰ τέσσαρα ἔτη.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βάγνερ, ἀνὰ διετίαν, οἱ ἐκλεκτότεροι τῶν αὐδῶν τῆς Γερμανίας, ἀποτελοῦντες θιάσον, ἐλκύονσι κατὰ τοὺς θερινούς μῆνας ἄπειρον καὶ ἐπίσημον κόσμον εἰς Μπαΐροτ, ἐν τῷ προτύπῳ θεάτρῳ τοῦ ὁποίου ἀναδιδάσκονται δύο ἢ τρία τῶν ἔργων τοῦ ἀρχιτέκτονος, ποιητοῦ καὶ μουσουργοῦ αὐτοῦ. Ἐστεμμέναι κεφαλαὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ταῖς μούσαις, προσωπικότητες ἐξέχουσιν καὶ λάτρες θερμοὶ τοῦ ἐνδόξου αἰρεσιάρχου ἀπὸ περάτων τῆς γῆς σπεύδουσιν εἰς τὴν μικρὰν τῆς Βαυαρίας πόλιν, ἵνα μακαρίας διέλθωσιν ὥρας ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ναοῦ τῆς βαγνερείου μουσῆς.

Ἐγὼ ὁμολογῶ, ὅτι δὲν ὠρμήθην ἀπὸ παρόμοιον αἰσθημα ἀποφασίσας νὰ διανύσω τὴν ἀπὸ Φράντζεσμπατ μέχρι Μπαΐ

ροτ τρίωρον διηνηροδρομικὴν ὁδόν. Ἀπλῇ περιέργειᾳ, ἀπλῇ ἐπιθυμίᾳ νὰ ἴδω καὶ νέον, τὸ ὁποῖον πολὺ ἐξύμνουν ἄλλοι μ' ἔκαμε νὰ ἀκριβοπληρώσω ἐν εἰσιτήριον διὰ τὴν παράστασιν τῶν *Meistersinger von Nürnberg* καὶ εἰσέλθω ἐν σκοτεινὸν μεσημέρι εἰς τὸ διὰ Μπαΐροτ τραῖνον. Καὶ δὲν εἶχον μὲν ἀνσμονῆσαι ὅτι ἀκούσας πρὸ τινων ἐτῶν ἐν Βερολίνῳ τὸν *Tristan und Isolde* τοῦ ἡμιθέου αὐτοῦ μουσουργοῦ εἶχον ὑποστῇ ἀληθῇ νεκροφάνειαν ἐπὶ ἡμερόνυχτα ὁλόκληρα ἀποκοιμηθεῖς, ἀλλ' ὅπως δὴποτε ἤμην ἀκόμην περιέργος νὰ ἴδω ζωντανώτερον τὸν μουσικὸν αὐτὸν κολοσσόν, ὅστις ἐμὲ μὲν ἀπεκοίμηνσεν ἄλλατε, ἄλλους ὅμως ψυχαγωγεῖ καὶ ἐμπνέει.

Μετὰ τρεῖς ὥρας ἐφθάσαμεν. Ἡ πόλις ἦτο σημαϊοστόλιστος. Ἐφιλοξένοι τὸν αὐτοκράτορα καὶ αὐτοκράτειραν, τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Βαυαρίας, τὴν βασιλίσσαν τῆς Ρουμανίας. Ὁ ἀχώριστος συνοδοιπόρος μου Μπέντεκερ ἔσπευσε νὰ μοι δεῖξῃ ἐπὶ τινος λόφου εἰς τὸ βορειοδυτικὸν τῆς πόλεως ἄκρον παρμύγιστον οἰκοδόμημα, τὸ θέατρον τοῦ Βάγνερ. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν κατηρχόμην τῆς ἀμάξης πρὸ αὐτοῦ. Ἡ παράστασις ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσῃ εἰς τὰς 4 μ. μ. καὶ ἤλθῃ τῇ 10 μ. μ. Τὸ πλῆθος συνωθεῖτο πυκνὸν εἰς τὸν πέριξ τοῦ θεάτρου χώρον ἀναμένον τὰς αὐτοκρατορικὰς καὶ βασιλικὰς μεγαλειότητας. Ἀφ' οὗ ἀπάληυσά κ' ἐγὼ τοῦ ἐπισήμου αὐτοῦ θεάτρου κατέλαβα τὴν θέσιν μου μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν τῶν *Meistersinger*.

Ἦχοῦσι τρεῖς βαθεῖς σαλπισμοί, σκότος ψηλαφητὸν διαχέεται ἐν τῇ αἰθούσῃ, δυναμένη νὰ περιλάβῃ περὶ τὰ 1600 ἄτομα, διαμοιράζεται ἐκατέρωθεν σφύρομενον τὸ παραπέτασμα τῆς σκηνῆς καὶ ἡ παράστασις ἀρχεται.

Δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἐν θεωρεῖον εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς σκηνῆς πλευρὰν τῆς αἰθούσης, προωρισμένον διὰ τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπισήμους ξένους. Ἡ ὀρχήστρα ἀποκρύπτεται ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν θεατῶν, τοποθετημένη εἰς βάθος δύο μέτρων πρὸ τῆς σκηνῆς. Οὐδενὶ πλέον ἐπιτρέπεται ἡ εἰσόδος ἢ ἐξοδος, σιγὴ ἄκρα καὶ προσήλῳσις ὅσον εἰς οὐδένα ποτὲ ναὸν εὖρον.

Οἱ *Meistersinger von Nürnberg* εἶνε τὸ μόνον κωμικὸν μελόδραμα τοῦ Βάγνερ, εἶνε ἡ σάτυρα τῶν εἰς τὰ ἐν τῷ παρόντι ἰσχύοντα προσκολλωμένων καὶ πολεμούντων τυφλῶς καὶ ἀσυνειδήτως πάντα νεωτερισμόν. Δι' αὐτοῦ ἠθέλησεν ὁ Βάγνερ νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς πολεμίους τῆς πρωτυπίας του. Ὅλοι οἱ ἀδάμαντες τῆς μουσικῆς κοσμοῦσι τὴν ὀρχήστραν, ἀλλὰ μόνον αὐτὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁμιλεῖ μόνον ἢ ποίησις. Ἦ νόμιμα πρὸς στιγμὴν, ὅτι παριστάνῃ εἰς τὴν ἐξέλιξιν ἀρχαίου δράματος ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ ἠθοποιοὶ ἀπήγγελλον συνοδευοῦσας τῆς λύρας. Μετὰ δύο ὥρας ἐγένετο τὸ μέγα διδάλιμμα, παρατεινόμενον συνήθως πέραν τῆς ὥρας ὅπως λάδωσι καιρὸν οἱ θεαταὶ νὰ δειπνήσωσι. Τὰ περίεξ ἐστιατόρια ἐπληρώθησαν. Εὖρον κ' ἐγὼ ἐν τινὶ ἐξ αὐτῶν θέσιν ἵνα ἐκπληρώσω τὸ ἀπαραίτητον πρὸς τὸν στόμαχόν μου καθήκον. Ἀλλ' ὅτε αἱ σάλλπιγγες καὶ πάλιν

ἤχνησαν ἀγγέλλουσιν τὴν συνέχειαν τοῦ μελοδράματος ἠσθανόμην ἐμαυτὸν πλέον ἥκιστα διατεθειμένον ὅπως ἐνωτισθῶ τῶν φιλοσοφικῶν φθόγγων τοῦ μεγαλουργήματος καὶ ἐπροτίμησα νὰ λάβω τὴν πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον.

Δ. Ε. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ ΜΑΝΔΕΣ

ΦΥΓΗ

Ἐἶνε νύξ. Ἐπὶ τοῦ κατηφόρου ὁστις ὀχίζει τὸ πλευρὸν τοῦ βουνοῦ. ἐπὶ τοῦ πρανοῦς ὁπερ χάνει εἰς τὰ σκότην, ἐν τῇ ἀνωμάλῳ ἐπὶ τὴν κλιτὴν τοῦ ὄρους φερόμενῃ ὁδῷ, ἐν μανιώδει θορύβῳ κυλλομένων πετρῶν καὶ κλάδων συντριβομένων, ἐπὶ τῶν ἐξάλλων ἵππων των, ἐν φρενήρει καλπασμῷ, ὁραστῆς κ' ἡ ἐρωμένη, φεύγουσα, ἀκατασχέτως! Καὶ ἀσθμαίνοντες ἐκ τῆς ταχύτητος, δὲν παύουν ἐνταῦτοις νὰ συνομιλοῦν...

— Θὰ μᾶς φθάσουν!..., λέγει ἐκεῖνος.
— Ἐχάθηνεν!, ἀποκρίνεται αὐτή.
— Ἄς μᾶς σκοτώσουν! Καλλίτερα! Θὰ πεθάνουμε ἀγκαλιασμένοι!...
— Ἄ, ναί, ναί!... Ἄς μᾶς σκοτώσουν!...
— Μὰ δὲ θὰ μᾶς σκοτώσουν!...
— Γιατί;...
— Γιατὶ ξεύρουν πῶς νὰ ζῶ χωριστά σου...
— Ἄ! ἀπελπίσθαι!...
— ... Θὰ μοῦ εἶνε πιὸ σκληρὸ παρὰ νὰ πεθάνω μαζίσου!
— Ἄ, μαζί, ναί, ναί!...
— Καὶ ὁ σύζυγός σου θὰ μᾶς ἀφήσῃ ζωντανούς...
— Δυστυχία μας!
— ... Ἐδένα, γιατί σ' ἀγαπᾷ...
— Τὸν βδελύττομαι!
— ... Καὶ ἐμένα, γιατί με μισεῖ!...

Καὶ σιωποῦν, ἐν τῇ διπλασιασθείσῃ παραφορᾷ τοῦ ἐκμανοῦς δρόμου των.

— Εἶσαι βέβαιος, ἐπαναλαμβάνει ἐκείνη, πῶς δὲν μᾶς μένει καμμιά ἐλπίς;
— Καμμία.
— Κανὲν καταφύγιον;
— Κανένα.
— Καὶ θὰ ζήσουμε χωρὶς νὰ βλέπωμεθα;...
— Ποτέ! ποτέ!
— Αἱ λοιπόν! ἄς ἀποθάνωμεν μαζί!...
— Ναί! Ἄαζί! ὦ, ναί! ..., ἀνεκραύγα-σεν ἐκεῖνος.
— Ἀκουσε!... Εἰς τὴν ἄκρην τοῦ δρόμου...
— Τὸ βάραθρον, ἀνοίγεται, χαίνει, βαθύτατον, φρικτόν!...
— Ἐμπνεξε τὰ σπυροῦνία σου!
— ὦ ναί!
— Γρηγορώτερα, γρηγορώτερα ἀκόμην!...
— Ναί, ναί!...
— Καὶ ἄς πέσουμε κ' οἱ δύο κάτω!...
— Ἐνα τελευταῖο φιλή;...
— Νὰ το!...
— Ἐμπρός!...

Καὶ τότε, τὸ ἄλογον τοῦ ἐραστοῦ, ἐξορμῇ ἐπὶ τὴν ἀβυσσόν. Ἀλλ' αὐτὴ, ἡ εὐστροφὸς καὶ ἰσχυρὰ ἀμαζών, διὰ βιαίου, ὑπερανθρώπου παλμοῦ τοῦ χαλιννοῦ, ἀναστέλλει, ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ βάραθρου, δια-